

ANALÝZA NÁSTROJŮ ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ VENKOVSKÝCH OBLASTÍ NA NÁRODNÍ ÚROVNI V ČESKÉ REPUBLICE, NĚMECKU A RAKOUSKU

ANALYSIS OF RURAL SPATIAL PLANNING TOOLS AT THE NATIONAL LEVEL IN THE CZECH REPUBLIC, GERMANY AND AUSTRIA

Ing. Lukáš Petr

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Ústav urbanismu
Poříčí 273/5, 639 00 Brno
e-mail: xapetr@vutbr.cz

Klíčová slova:

územní plánování, venkovské oblasti, politika a strategie územního rozvoje, střední Evropa

Keywords:

spatial planning, rural areas, spatial development policy and strategy, central Europe

Abstrakt:

Článek se zabývá výzkumem celostátních nástrojů územního plánování venkovských oblastí. Přes snahu o plánování a regulaci využití území se současné venkovské oblasti v České republice stále potýkají s problémy vyplývajícími z nezvládnuté suburbanizace, nevyváženého rozvoje nebo nezajištěné infrastruktury a nejsou tak připraveny na aktuální výzvy územního rozvoje. Tyto problémy venkovských oblastí jsou patrné především ve srovnání se zahraničními příklady. Článek porovnává současné nástroje územního plánování na národní úrovni v České republice, Německu a Rakousku. Na národní úrovni jsou vytvářeny strategické rámce, koncepce, priority a zásady, které poskytují ústřední reference pro formulaci nástrojů územního plánování nižší úrovně. Podrobná analýza celostátních nástrojů územního plánování v Německu a Rakousku, jejich slovní popis a srovnání s Českou republikou poskytuje základní přehled o strategické části územního plánování venkovských oblastí v těchto zemích.

Abstract:

The paper deals with research on national rural spatial planning tools. Despite efforts to plan and regulate land use, contemporary rural areas in the Czech Republic still face problems resulting from unmanaged suburbanization, unbalanced development or unsecured infrastructure and are thus not prepared for current spatial development challenges. These problems in rural areas are particularly evident in comparison with foreign examples. The paper compares the current spatial planning tools at the national level in the Czech Republic, Germany and Austria. Strategic frameworks, concepts, priorities and principles are developed at the national level, which provide central references for the formulation of lower-level spatial planning tools. A detailed analysis of the national spatial planning tools in Germany and Austria, their verbal description and comparison with the Czech Republic provides a basic overview of the strategic part of rural spatial planning in these countries.

Úvod

Většina venkovských oblastí je zařazována mezi znevýhodněné regiony Evropské unie s výrazně nižším hrubým domácím produktem, než je evropský průměr (European Commission, 2023). Základními cíli politiky rozvoje a plánování venkova jsou zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství, dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření pro boj proti klimatickým změnám směřující k vyváženému udržitelnému rozvoji venkovských oblastí (ibid.).

Hlavními prostředky k dosažení cílů a úkolů územního plánování jsou nástroje územního plánování. Tyto nástroje jsou obvykle spojeny s právním rámcem plánování a s různými plánovacími orgány v jednotlivých zemích. Nástroje územního plánování a přístupy k řešení územního plánování se proto v jednotlivých zemích odlišují. Srovnávací analýza má ve výzkumu evropských plánovacích systémů dlouhou tradici. Komplexní srovnávací analýzu územního plánování v Evropě, Kompendium Evropské unie o systémech, politikách a zásadách územního plánování, vydala Evropská komise (2000). Kompendium zahrnovalo tehdejší země Evropské unie a stalo se výchozím podkladem pro další studie.

Nástroje územního plánování jsou podle jejich úrovně, podrobnosti a charakteru členěny na národní, regionální a místní. Podle Kompendia Evropské unie o systémech, politikách a zásadách územního plánování (2000) mají systémy územního plánování podobný přístup k plánování na místní nebo obecní úrovni, kde používají všeobecné rámcové plány a regulační nástroje. Existují ale značné rozdíly jak v uznání potřeby, tak v přístupu k územnímu plánování na národní a regionální úrovni (ibid.). Rozsah a typ plánování na národní úrovni je považován za důležitý faktor, protože právě zde mají úpravy a opatření územního plánování v jednotlivých členských státech největší tendence se vzájemně odlišovat (ibid.).

Na národní úrovni převažuje funkce strategická a na místní úrovni funkce regulační. Přestože je plánování často kritizováno za své rigidní regulační přístupy, tvorba vizí a strategií je důležitá a její význam roste (ESPON, 2018). Společně s hledáním nových přístupů k rozvoji venkova se prosazuje trend strategičtějších a vizionářských přístupů k plánování, které pomáhají vytvářet synergie mezi sektorovými politikami a aktéry zapojenými do územního plánování (ibid.).

Cílem výzkumu je analyzovat zahraniční postupy územního plánování na národní úrovni, vytvořit přehled o strategické části územního plánování venkovských oblastí a přispět tak k možnému využití zahraničních příkladů, které mají potenciál vyřešit aktuální výzvy územního plánování venkovských oblastí v České republice. Německo a Rakousko byly pro srovnávací analýzu vybrány na základě geografické blízkosti s Českou republikou a vysoké úrovně systémů územního plánování, jejichž analýzou by bylo možné nalézt dobré příklady v jiné zemi.

Metody

Metodika zpracování je založena na kvalitativní analýze identifikovaných nástrojů územního plánování na národní úrovni, jejich podrobném popisu a následné komparaci. Nástroje územního plánování v České republice, Německu a Rakousku jsou dobře zdokumentované

a volně dostupné v digitální podobě. Po shromáždění dokumentů byla provedena jejich obsahová analýza zaměřená na vymezení a rozvoj venkovských oblastí.

Metodika vychází z definic a postupů komparativního výzkumu. Komparativní výzkum představuje snahu o vytvoření konceptů a zobecnění mezi tím, co platí pro všechny společnosti a tím, co platí pro jednu společnost v jednom bodě, v čase a v prostoru (Bendix, 1963). Masser a Williams (1986) rozlišují mezi výzkumem plánování v konkrétních zemích a komparativním výzkumem plánování, který zahrnuje mezinárodní srovnání plánovacích aktivit ve dvou nebo více zemích.

Účelem komparativního výzkumu plánování je rozvoj teorie plánování, zlepšení plánovací praxe a harmonizace plánovacích systémů (Breuillard a Fraser, 2007). Farthing (2016) poukazuje na častý hodnotící rozměr komparativních výzkumů a snahu zjistit, zda způsob, jakým plánování funguje v zahraničí, představuje zlepšení pro místní plánovací praxi. Výzkum tak vychází z předpokladu, že lze identifikovat zahraniční příklady "dobré praxe", které by bylo možné využít v územním plánování v České republice.

Politika územního rozvoje České republiky

V České republice se územní plánování řídí zákonem č. 183/2006 Sb. Podle tohoto zákona je nástrojem územního plánování na národní úrovni Politika územního rozvoje České republiky, která je závazná pro pořizování a vydávání nižších stupňů územně plánovací dokumentace (zásady územního rozvoje, územní plány, regulační plány).

Aktuální znění novely stavebního zákona č. 283/2021 Sb. upravuje druhy nástrojů územního plánování. Podle této novely doplní strategickou část územního plánování Politika architektury a stavební kultury České republiky. Tento nástroj s celostátní působností stanoví vizi, cíle a opatření k dosažení kvality vystavěného prostředí včetně venkovských oblastí. Územně plánovací dokumentací na národní úrovni bude územní rozvojový plán, který zpřesní záměry uvedené v politice územního rozvoje.

Následná analýza je věnována politice územního rozvoje, která určuje požadavky a rámce pro konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, a to s ohledem na udržitelný rozvoj území.

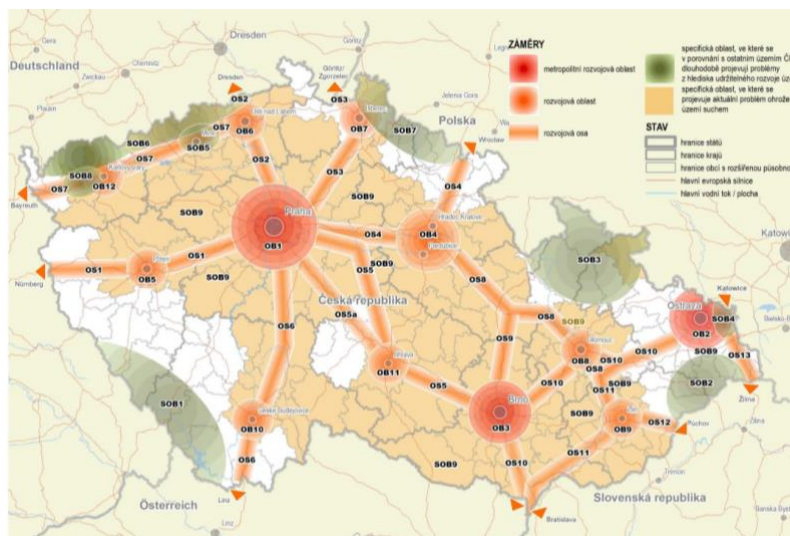
Politika územního rozvoje s ohledem na jedinečnost charakteru území a struktury osídlení České republiky zohledňuje požadavky na udržitelný rozvoj území a územní soudržnost, které pro Českou republiku vyplývají z členství v Evropské unii, z mezinárodních smluv, z členství v mezinárodních organizacích a dalších mezinárodních dohod, smluv a úmluv, vztahujících se k územnímu rozvoji, ve kterých je Česká republika jednou ze smluvních stran (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021).

Politika územního rozvoje je strategický dokument, který na základě zpracovaných analýz stanovuje republikové priority územního plánování a vymezuje rozvojové oblasti a rozvojové osy, specifické oblasti, koridory a plochy dopravní infrastruktury a koridory, plochy a rozvojové záměry technické infrastruktury.

V politice územního rozvoje nejsou venkovské oblasti specifikovány, mohou být ale součástí vymezených oblastí a os. Rozvojové oblasti zahrnují území ovlivněné rozvojovou dynamikou

hlavních krajských center, rozvojové osy jsou vymezovány v územích, v nichž z důvodů soustředění aktivit mezinárodního a republikového významu existují zvýšené požadavky na změny v území. Specifické oblasti jsou vymezovány v územích, ve kterých se v porovnání s ostatním územím dlouhodobě projevují problémy z hlediska udržitelného rozvoje (například ohrožení území suchem). Venkovské oblasti mohou být dotčeny koridory, plochami a rozvojovými záměry dopravní nebo technické infrastruktury, pro které jsou stanoveny specifické úkoly územního plánování.

Obrázek 1: Vztah rozvojových oblastí, rozvojových os a specifických oblastí Politiky územního rozvoje České republiky

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021

Pro zajištění udržitelného rozvoje území jsou stanoveny republikové priority územního plánování, které určují požadavky na konkretizaci obecně formulovaných cílů a úkolů územního plánování včetně strategie a základních podmínek pro jejich naplňování v územně plánovací činnosti krajů a obcí. Mezi jednotlivými prioritami lze vybrat priority s užití vazbou na venkovské oblasti. Podle těchto priorit je třeba při plánování rozvoje venkovských oblastí zvyšovat a udržovat rozmanitost venkovské krajiny a zohlednit ochranu kvalitních lesních porostů, vodních ploch, kvalitní zemědělské půdy a ekologických funkcí krajiny. Prioritní je také vytváření územních předpokladů pro posílení vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi s ohledem na jejich rozdílnost z hlediska přírodního, krajinného, urbanistického i hospodářského prostředí. Udržitelný rozvoj venkovských oblastí je tak obecně deklarován v republikových prioritách územního plánování. Pro jeho realizaci je nezbytné důsledné sledování a naplňování těchto priorit v navazujících územně plánovacích dokumentacích.

Zásady, strategie a perspektivy územního rozvoje v Německu

Německý systém územního plánování se dělí na nadmístní a místní úroveň. Nadmístní územní plánování je zakotveno ve spolkovém zákoně o územním plánování (*Raumordnungsgesetz*) a v zemských zákonech o územním plánování. Spolkový zákon o územním plánování byl několikrát upravován a novelizován. V rámci aktualizací byly zdůrazněny požadavky na zabránění úpadku venkovských oblastí, ochranu životního prostředí, omezení rozšiřování sídel nebo ochranu půdního fondu (BMJ, 2008). Spolkový zákon o územním plánování také

obsahuje zásady územního rozvoje venkovských oblastí. Podle těchto zásad mají být zavedena opatření na podporu vyvážené struktury obyvatelstva a centrální místa ve venkovských oblastech mají být podporována jako ohniska rozvoje v rámci bezprostřední lokality. Stejně tak by měly být chráněny ekologické funkce venkovských oblastí a jejich zásadní přínos pro rozvoj území (ibid.).

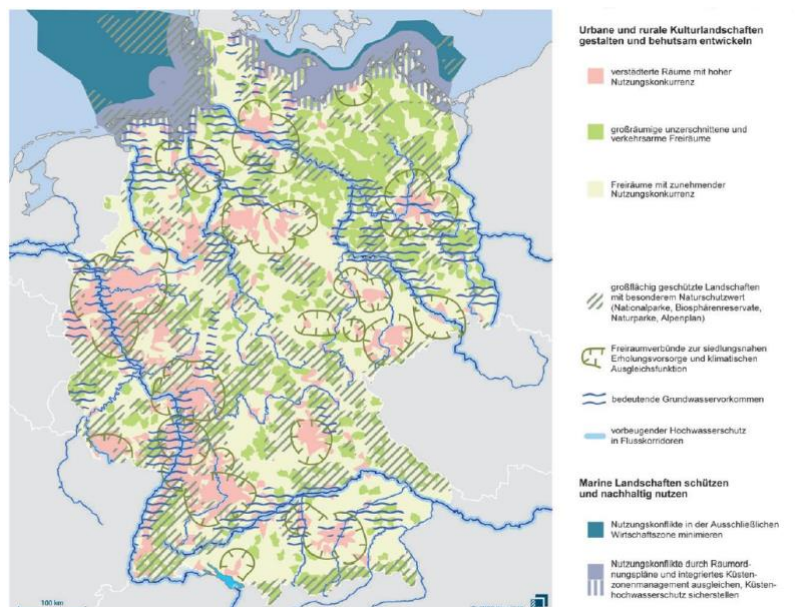
V Německu neexistuje žádná centrální plánovací instituce. Nástroje územního plánování na národní úrovni jsou Hlavní zásady a strategie územního rozvoje v Německu (*Leitbilder und Handlungsstrategien für die Raumentwicklung in Deutschland*) a Perspektivy územního rozvoje v Německu (*Perspektiven der Raumentwicklung in Deutschland*).

Hlavní zásady a strategie územního rozvoje v Německu jsou společným konceptem spolkové vlády a spolkových zemí v rámci stanovení cílů územního rozvoje (BMDV, 2016). Dokument tak představuje společnou rozvojovou strategii prostorového plánování Německa na celostátní a zemské úrovni.

Hlavní zásady a strategie územního rozvoje zohledňují současné výzvy v oblastech zajištění mobility, partnerství mezi městskými a venkovskými oblastmi a důsledků změny klimatu. Hlavními strategickými zásadami tak jsou zvýšení konkurenceschopnosti, zajištění služeb veřejného zájmu, udržitelný rozvoj území a formování změny klimatu včetně přechodu na novou energetiku (BMDV, 2016).

V rámci zvýšení konkurenceschopnosti rozvíjejících se metropolitních regionů je stanovena zásada posílit a využít potenciál ve venkovských a strukturálně slabých regionech. V této části je zdůrazněna aktivní podpora spolupráce mezi městy a venkovem.

Obrázek 2: Rozvoj městské a venkovské kulturní krajiny v Německu

Zdroj: BMDV, 2016

Pro dosažení rovných životních podmínek je třeba zajistit poskytování služeb a infrastruktury veřejného zájmu ve všech oblastech, včetně těch venkovských. V této souvislosti se zvažuje využití inovativních, flexibilních a prostorově diferencovaných způsobů poskytování služeb

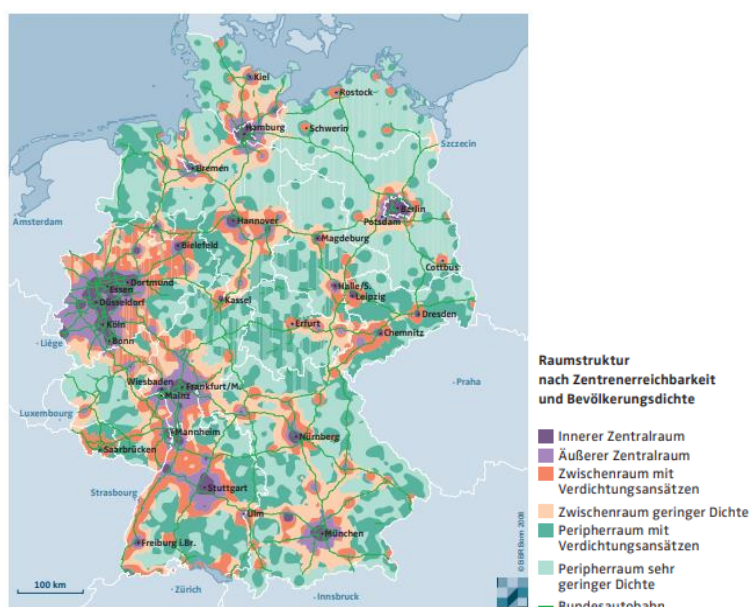
a infrastruktury veřejného zájmu a posílení spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem, subjekty občanské společnosti a poskytovateli veřejné infrastruktury.

Rozšíření obnovitelných zdrojů energie včetně jejich decentralizace může být rozvojovou příležitostí zejména pro okrajové venkovské oblasti. V těchto oblastech může být využit potenciál obnovitelných zdrojů energie pro vytváření regionálních a lokálních hodnot v území.

Dokument Perspektivy územního rozvoje v Německu není zakotven v platné legislativě a nemá tak závaznou povahu. Dokument obsahuje analýzu vývoje územní struktury v Německu a popisuje současné výzvy a perspektivy územního rozvoje.

Podle tohoto dokumentu lze území Německa rozdělit na centrální oblasti, přechodné oblasti a okrajové oblasti. Centrálními oblastmi jsou velmi hustě osídlené oblasti s jádrovými městy, vysokým počtem obyvatel a vysokou zaměstnaností. Za periferie jsou označeny především řídko osídlené venkovské oblasti. Tyto dva typy regionální prostorové struktury jsou spojeny meziprostorem se smíšenou strukturou měst a venkova (BBR, 2006).

Obrázek 3: *Prostorová struktura Německa*

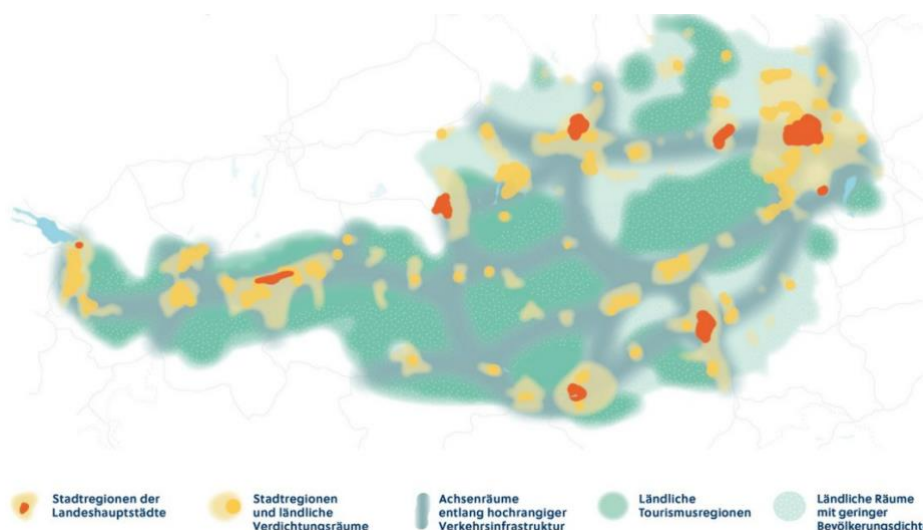
Zdroj: BBR, 2006

Koncepce územního rozvoje Rakouska

Rakousko nemá rámcovou kompetenci pro obecné územní plánování, na národní úrovni tak neexistuje závazný nástroj územního plánování. Činnosti různých orgánů v oblasti územního plánování jsou neformálně koordinovány v rámci Rakouské konference o územním plánování (*Österreichische Raumordnungskonferenz*). Tato organizace byla zřízena Úřadem spolkového kancléře v roce 1971 na základě politické dohody mezi spolkovou vládou, spolkovými zeměmi, Svazem měst a Svazem obcí (Tomoszková, 2010). Rakouská konference o územním plánování vypracovává každých deset let Koncepci územního rozvoje Rakouska (*Österreichisches Raumentwicklungskonzept*). Přestože se jedná o nezávazný dokument doporučujícího charakteru, respektují jej všechny obecné i odvětvové orgány územního plánování a vycházejí z něj další nástroje rakouského územního plánování.

Podle hlavních zásad Koncepte územního rozvoje Rakouska 2030 by měl být rozvoj udržitelný, veřejně prospěšný a vyvážený (ÖROK, 2021). Koncepte územního rozvoje tak zohledňuje specifické podmínky jednotlivých regionů. Realizace koncepte předpokládá uplatňování vyváženého a prostorově diferencovaného přístupu, který přispívá ke snižování regionálních nerovnováh a zajišťuje alespoň minimální úroveň infrastruktury a služeb ve všech regionech.

Obrázek 4: *Prostorové typy Rakouska*

Zdroj: ÖROK, 2021

Jedním z prostorových cílů koncepte územního rozvoje je rozvoj a podpora kompaktní sídelní struktury s kvalitativně orientovanou kombinací využití. Rakouská města a vesnice se mají podle Koncepte územního rozvoje Rakouska 2030 rozvíjet kompaktně se smíšeným využitím. V zájmu ochrany cenné půdy a klimatu je také třeba zahušťovat centra měst a obcí.

Koncepte územního rozvoje Rakouska 2030 také reaguje na globální trendy, které mají dlouhodobý význam. Mimořádnou výzvou je například přechod na obnovitelné zdroje energie. Výroba energie spotřebovává další zemědělskou půdu, zároveň se však jedná o velkou ekonomickou příležitost zejména pro venkovské regiony.

Dopady globálních trendů jsou spojeny s různými důsledky, příležitostmi, riziky a úkoly územního plánování v různých regionech a územích se společnými charakteristickými rysy. Koncepte územního rozvoje Rakouska 2030 tak identifikuje nejdůležitější problémy a výzvy pro jednotlivé prostorové typy. Problémy venkovských oblastí s nízkou hustotou zalidnění, ve kterých dochází k poklesu počtu obyvatel, jsou například dopady obnovitelných zdrojů energie na krajinu a ekosystémy, úbytek služeb veřejného zájmu, nedostatečná kapacita péče o seniory a lékařská péče, ztráta příjmů, rostoucí míra neobsazenosti budov, chátrání architektonicky cenných staveb nebo přebytek stavebních pozemků jako nebezpečí dalšího rozšiřování zástavby navzdory klesajícímu počtu obyvatel a domácností (ÖROK, 2021).

Jedním z prioritních témat koncepte územního rozvoje je snižování spotřeby a záboru půdy. Cíle šetrného využívání půdy jsou obsaženy v zemských zákonech o územním plánování, přesto se v Rakousku v posledních letech nově zastavuje 10 až 12 hektarů denně pro účely osídlení a dopravy (ibid.). Základním opatřením koncepte územního rozvoje pro omezení

spotřeby zemědělské půdy je stanovení konkrétních cílových hodnot spotřeby zemědělské půdy pro spolkové země a pro různé prostorové typy na základě regionalizovaného výpočtu poptávky po stavebních pozemcích. Proto byla v posledních letech na úrovni jednotlivých spolkových zákonů o územním plánování přijata další opatření ke snížení záboru zemědělské půdy (European Communities, 2011). Některé zákony o územním plánování stanovují časová omezení pro výstavbu na nově vymezených stavebních pozemcích. Časově omezená zastavitelnost umožňuje obcím po určité době odejmout právo stavět nebo změnit územní rozhodnutí, pokud pozemek není využíván. Účinným opatřením k mobilizaci stavebních pozemků je také zavedení poplatků za zástavbu vybíraných z nezastavených stavebních pozemků. Poplatky za zástavbu tak vytvářejí finanční tlak na vlastníky pozemků, aby zpřístupnili stavební pozemky k zástavbě (ibid.).

Závěr

Podrobnou analýzou obsahu nástrojů územního plánování na národní úrovni bylo potvrzeno, že tyto nástroje stanovují strategické rámce, koncepce, priority a zásady pro nižší stupně územně plánovací dokumentace. Společným cílem těchto nástrojů je dosažení udržitelného rozvoje venkovských oblastí.

Velikost sídla se projevuje v jeho potřebách stejně jako v požadavcích na nástroje územního rozvoje. Současná úprava nástrojů územního plánování a plánovací praxe v České republice je přitom v zásadě jednotná pro všechna sídla bez rozdílu velikosti a ani v Politice územního rozvoje České republiky nejsou venkovské oblasti, na rozdíl od zahraničních příkladů, specifikovány. Politika územního rozvoje České republiky stanovuje obecné republikové priority územního plánování, mezi kterými lze najít priority s užší vazbou na venkovské oblasti.

Ve zkoumaných zahraničních nástrojích územního plánování na národní úrovni jsou venkovské oblasti vymežovány a specifikovány. Nástroje územního plánování kromě stanovení obecných zásad a priorit rozvoje venkovských oblastí zohledňují současné výzvy v oblasti zajištění mobility, partnerství mezi městskými a venkovskými oblastmi a územní důsledky změny klimatu. V zahraničních nástrojích jsou také naznačeny možnosti a opatření, které podporují implementaci navržených řešení. Základní rozdíly jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 1: Srovnání nástrojů územního plánování na národní úrovni

Nástroj územního plánování	Specifikace venkovských oblastí	Rozvoj venkovských oblastí
Politika územního rozvoje České republiky	nejsou specifikovány	obecné republikové priority (udržení rozmanitosti venkovské krajiny, posílení vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi apod.)
Hlavní zásady a strategie územního rozvoje v Německu	urbanizované oblasti, venkovské oblasti	specifické zásady pro neurbanizované (venkovské) oblasti v rámci zvýšení konkurenceschopnosti, zajištění veřejné infrastruktury, udržitelného rozvoje území a formování změny klimatu včetně přechodu na novou energetiku

Perspektivy územního rozvoje v Německu	centrální oblasti, přechodné oblasti (smíšená struktura měst a venkova), okrajové oblasti (řídce osídlené venkovské oblasti)	analýza vývoje územní struktury včetně venkovských oblastí, popis současných trendů, výzev a perspektiv územního rozvoje
--	--	--

Nástroj územního plánování	Specifikace venkovských oblastí	Rozvoj venkovských oblastí
Koncepce územního rozvoje Rakouska	prostorové typy (větší městské regiony, menší městské regiony a venkovské hustě osídlené oblasti, oblasti významných dopravních os, regiony venkovské turistiky, venkovské oblasti s nízkou hustotou osídlení)	problémy a výzvy pro jednotlivé prostorové typy (problémy venkovských oblastí), stanovení tematických cílů a programu provádění koncepce (např. omezení spotřeby zemědělské půdy)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnávací analýza nástrojů územního plánování v České republice, Německu a Rakousku ukázala, že existují rozdíly v přístupu k venkovským oblastem na národní úrovni. Vymezení a specifikace venkovských oblastí v národních koncepcích, zásadách, strategiích a prioritách umožňuje zohlednění konkrétních podmínek jednotlivých regionů a uplatnění prostorově diferencovaného způsobu plánování. Například v rakouském prostředí se efektivita tohoto přístupu projevuje využitím konkrétních nástrojů na místní úrovni, které podporují realizaci strategické dimenze plánování.

Pro udržitelný rozvoj venkovských oblastí v České republice je nezbytné důsledné sledování obecných priorit v navazujících územně plánovacích dokumentacích a doplnění klasických postupů územního plánování o nástroje, které umožňují naplňování těchto priorit na místní úrovni. Analýza nástrojů územního plánování venkovských oblastí na národní úrovni tak poskytuje rámec pro pokračující výzkum územního plánování venkovských sídel a specifikaci dalších nástrojů územního rozvoje, zajišťujících průmět obecných deklarací udržitelného rozvoje do praxe.

Použité zdroje:

BBR. *Perspektiven der Raumentwicklung in Deutschland* [online]. Bonn: Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung, 2006 [cit.2023-02-26]. Dostupné z: https://www.bbsr.bund.de/BBSR/DE/veroeffentlichungen/ministerien/bmvbs/sonderveroeffentlichungen/2006/DL_PerspektiveRaumentwicklung.pdf;jsessionid=55E4697FCDD0E1D8CFCCDB132E923C7A.live21322?__blob=publicationFile&v=1

BENDIX, Reinhard. Concepts and Generalizations in Comparative Sociological Studies. *American Sociological Review*. 1963, 28(4), 532–539. DOI: 10.2307/2090069

BMDV. *Leitbilder und Handlungsstrategien für die Raumentwicklung in Deutschland* [online]. Berlin: Geschäftsstelle der Ministerkonferenz für Raumordnung im Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur, 2016 [cit.2023-02-26]. Dostupné z: https://www.bbsr.bund.de/BBSR/DE/themen/_alt/Raumentwicklung/RaumentwicklungDeutschland/Leitbilder/leitbildbroschuere-deutsch.pdf;jsessionid=4ACBA998769BA0E53682B1709FD3C5EC.live11292?__blob=publicationFile&v=1

BMJ. Raumordnungsgesetz vom 22. Dezember 2008 (BGBl. I S. 2986), das zuletzt durch Artikel 3 des Gesetzes vom 20. Juli 2022 (BGBl. I S. 1353) geändert worden ist [online]. Berlin: Bundesministeriums der Justiz, 2008 [cit.2023-02-26]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/rog_2008/BJNR298610008.html

BREUILLARD, Michèle a FRASER, Charles. The purpose and process of comparing British and French planning. In: BOOTH, Philip, BREUILLARD, Michèle, FRASER, Charles a PARIS, Didier, ed., *Spatial Planning Systems of Britain and France*. London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2007. ISBN 978-02039-6224-4.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 283/2021 Sb. stavební zákon.

ESPON. *COMPASS – Comparative Analysis of Territorial Governance and Spatial Planning Systems in Europe, Applied Research 2016-2018, Final Report*. Luxembourg: ESPON, 2018. ISBN 978-99959-55-55-7.

European Commission, 2023 [online]. [cit.2023-02-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/themes/rural-development_en

EUROPEAN COMMUNITIES. *Report on best practices for limiting soil sealing and mitigating its effects (Final report)*. Brussels: European Commission, 2011.

EVROPSKÁ KOMISE. *Kompendium Evropské unie o systémech, politikách a zásadách územního plánování: studie regionálního rozvoje*. Z originálu přeložil Jan BÍNA. Brno: Ústav územního rozvoje, 2000.

FARTHING, Stuart. *Research Design in Urban Planning: A Student's Guide*. Los Angeles: SAGE Publications Ltd., 2016. ISBN 978-14462-9444-4.

MASSER, Ian a WILLIAMS, Richard, ed. *Learning from Other Countries: The Cross-National Dimension in Urban Policy Making*. London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 1986. ISBN 978-02039-7376-9.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Politika územního rozvoje České republiky (ve znění závazném od 1.9.2021)* [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2021 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/f93f37d3-d404-4c0c-9bfa-dae429a440c1/PUR_CR_ve-zneni-zavaznem-od-1_9_2021_brozura_CZ_final.pdf.aspx?ext=.pdf

ÖROK. *Österreichisches Raumentwicklungskonzept 2030* [online]. Wien: Geschäftsstelle der Österreichischen Raumordnungskonferenz, 2021 [cit.2023-02-26]. Dostupné z: https://www.oerok.gv.at/fileadmin/user_upload/publikationen/Schriftenreihe/210/OEREK-2030.pdf

TOMOSZKOVÁ, Veronika. Rakouský federalismus na příkladu územního plánování. *Časopis pro právní vědu a praxi*. Brno: Masarykova univerzita. 2010, 18(4), 342-349. ISSN 1805-2789.

Poděkování

Autor děkuje anonymním recenzentům za jejich přínosné komentáře a cenné připomínky. Tento článek vznikl za podpory studentské grantové soutěže na Fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně v rámci výzkumného projektu „Výzkum nástrojů územního plánování a územního rozvoje venkovských sídel ve střední Evropě“ (FA-J-22-8002).